

III. Arbeidsongeschiktheid in het buitenland

Recht op uitkeringen - Tijdelijk verblijf in het buitenland door de adviserend geneesheer toegelaten - Opheffing van nationale territorialiteitsvoorwaarden - Werkhervatting - Medische controle - Toestemming van de Belgische verzekeringsinstelling

Vraag nr. 134, gesteld op 23 februari 2015 aan mevrouw de minister van Sociale Zaken en Volksgezondheid, door de heer SPOOREN, volksvertegenwoordiger¹

Mensen die in België een arbeidsongeschiktheidsuitkering ontvangen, blijven daar recht op hebben in geval van tijdelijk verblijf of overbrenging van de woonplaats naar het buitenland. Zij hebben daar niet de toestemming van de bevoegde adviserend geneesheer voor nodig, en moeten enkel hun Belgische ziekenfonds van hun vertrek op de hoogte brengen.

Om te controleren of de arbeidsongeschiktheid nog steeds aanwezig is, en om misbruiken te voorkomen, kan het Belgische ziekenfonds waarbij de arbeidsongeschikte is aangesloten een verzoek tot controle richten aan de bevoegde instelling van de verblijf- of woonplaats in het buitenland.

Die zal dan een medisch verslag opstellen voor de adviserend geneesheer van het Belgische ziekenfonds (via het RIZIV) zodat die kan beslissen of de erkenning van de arbeidsongeschiktheid kan worden verlengd.

Als de uitkeringsgerechtigde een professionele activiteit in het land van bestemming aanvat, moet hij de bevoegde instelling in dat land daarvan op de hoogte brengen, en zullen de Belgische uitkeringen opnieuw worden berekend op basis van het nieuwe inkomen.

Indien de uitkeringsgerechtigde de betrokken instelling of zijn/haar Belgische ziekenfonds niet informeert, zal de niet-aangegeven werkhervatting leiden tot de schorsing van het recht op Belgische invaliditeitsuitkeringen vanaf de dag waarop het werk werd hervat.

1. Graag had ik een overzicht gehad voor de periode van de jongste vijf jaar van hoeveel mensen vanuit de Belgische sociale zekerheid een arbeidsongeschiktheidsuitkering ontvangen in het buitenland (uitsplitsing per land).
2. Hoeveel verzoeken tot controle hebben de Belgische mutualiteiten tijdens die periode al ingediend (opsplitsing per mutualiteit), in hoeveel van die gevallen werd er een medisch verslag ontvangen dat heeft geleid tot het niet-verlengen van de arbeidsongeschiktheid?
3. Hoeveel arbeidsongeschiktheidsuitkeringen werden er opnieuw berekend omdat de uitkeringsgerechtigde een professionele activiteit in het land van bestemming heeft aangevat, en in hoeveel dossiers werd het recht op een Belgische invaliditeitsuitkering geschrapt omwille van een niet-aangegeven werkhervatting (over de jongste vijf jaar en uitgesplitst per land)?

1. Bulletin nr. 025, Kamer, gewone zitting 2014-2015, p. 127.

Antwoord

Vooreerst wil ik u erop wijzen dat de Belgische wetgeving op de ziekte- en invaliditeitsverzekering voor werknemers en zelfstandigen in een territorialiteitsvoorwaarde voorziet, zodat het recht op een uitkering in beginsel afhankelijk is van een daadwerkelijk verblijf op het Belgisch grondgebied (art. 136, § 1, Wet GVU; art. 25 K.B. van 20.07.1971 houdende instelling van een uitkeringsverzekering en een moederschapsverzekering ten voordele van de zelfstandigen en van de meewerkende echtgenoten).

Uitzondering op het territorialiteitsprincipe is een door de adviserend geneesheer vooraf toegelaten tijdelijk verblijf in het buitenland, waarbij de gerechtigde zijn hoofdverblijfplaats in België behoudt (art. 294, § 1, 1°, en § 3, van het K.B. van 03.07.1996).

Van bovenstaande principes wordt afgeweken wanneer België in een concreet geval gebonden is door supranationale of internationale wetgeving inzake de coördinatie van sociale zekerheid die voorziet in een opheffing van nationale territorialiteitsvoorwaarden voor de uitbetaling van arbeidsongeschiktheidsuitkeringen.

In die zin vindt de geciteerde Belgische wetgeving geen toepassing wanneer de gerechtigde op Belgische arbeidsongeschiktheidsuitkeringen tijdelijk verblijft of woonachtig is in een land gebonden door de Europese coördinatieverordeningen 883/2004/EG en 987/2009/EG, zijnde de 28 lidstaten van de Europese Unie, de lidstaten van de Europese Economische Ruimte (Noorwegen, IJsland, Liechtenstein) en Zwitserland (art. 7 van de Verordening 883/2004).

Daarnaast heeft België met verschillende andere landen bilaterale socialezekerheidsverdragen afgesloten die, naast een algemeen principe van export van uitkeringen, ook bijzondere bepalingen bevatten inzake tijdelijk verblijf en overdracht van woonplaats voor gerechtigden op Belgische ziekte- en invaliditeitsuitkeringen.

Tijdens het tijdvak primaire arbeidsongeschiktheid maken deze verdragen het behoud van uitkering bij zowel tijdelijk verblijf als overdracht van woonplaats naar het andere verdragsland afhankelijk van een toestemmingsvoorwaarde van de Belgische verzekeringsinstelling. Voor gerechtigden op een invaliditeitsuitkering blijft de toestemmingsvoorwaarde in de meerderheid van de verdragen beperkt tot de hypothese van het tijdelijk verblijf.

De medische controle van gerechtigden die wonen in een andere EU-lidstaat of verdragsland met het oog op een eventuele verlenging van de arbeidsongeschiktheid gebeurt in principe door de instelling van het woonland op vraag van de Belgische verzekeringsinstelling of het RIZIV. De betrokkene zal in dat geval opgeroepen worden voor een medisch onderzoek door de instelling van het woonland, dat op basis hiervan een medisch rapport opstelt en overmaakt aan de Belgische instelling.

Indien de overgemaakte medische gegevens niet zouden volstaan om een uitspraak te doen over een verdere erkenning van de arbeidsongeschiktheid volgens de Belgische wetgeving, blijft de mogelijkheid bestaan om de betrokkene op te roepen in België voor een bijkomend onderzoek.

De verzekeringsinstellingen ondervragen jaarlijks de Belgische uitkeringsgerechtigden woonachtig in het buitenland op basis van een vragenlijst naar eventuele veranderingen in hun persoonlijke situatie, waaronder een eventuele werkhervatting (die normaal spontaan zou moeten worden gemeld of aangevraagd).

In geval de betrokkene woonachtig is in een EU-lidstaat of een verdragsland zal eveneens in het kader van de wederzijdse administratieve bijstand een administratief controlerapport worden opgevraagd bij de instelling van de woonplaats om de ontvangen vragenlijsten te controleren.

Bij vaststelling van een niet toegelaten werkhervatting, zal het recht op uitkering in beginsel worden opgeschort. De verzekeringsinstelling zal de betrokkene laten oproepen voor een nieuw medisch onderzoek en overgaan tot terugvordering van de uitkeringen voor de dagen/periodes niet toegelaten arbeid.

In verband met de gevraagde cijfers kunnen wij het volgende meedelen:

1. Overzicht van het aantal Belgische uitkeringsgerechtigden die arbeidsongeschiktheidsuitkeringen ontvangen in het buitenland, uitgesplitst over de laatste vijf jaar en per land.

De bijlage tabellen (Bijlage 1) geven een overzicht van het aantal invaliden die een Belgische invaliditeitsuitkering kregen in het buitenland over de periode 2009-2013, zoals meegedeeld door de verzekeringsinstellingen aan het RIZIV over dezelfde periode.

2. Het aantal verzoeken voor een medisch onderzoek die door de mutualiteiten werden ingediend in het buitenland tijdens de laatste vijf jaar, alsook het aantal rapporten dat heeft geleid tot een niet verlengen van de arbeidsongeschiktheid.

Het RIZIV beschikt niet over deze informatie, zodat hiervoor de verzekeringsinstellingen werden ondervraagd.

Wat betreft het aantal rapporten dat aanleiding gaf tot een niet verlenging kon slechts één responderende verzekeringsinstelling cijfers meedelen:

	Periode	Aanvragen buitenlandse medische Rapporten voor niet residenten	Niet verlenging
V.I. 100	2010-2014	NA	NA
V.I. 300	2010-2014	1.311	241
V.I. 400	2010-2014	167	NA
V.I. 500	2012-2014	644	NA

3. Aantal invaliden in het buitenland met toegelaten en niet-toegelaten activiteit over de laatste vijf jaar.

Volgende tabel geeft het aantal invaliden weer in het buitenland met toestemming voor het uitoefenen van een activiteit, zoals meegedeeld door de verzekeringsinstellingen aan het RIZIV over de periode 2009-2013.

	Toegelaten activiteit				
	2009	2010	2011	2012	2013
Duitsland	7	7	7	7	9
Spanje				1	1
Frankrijk	56	63	89	106	109
Luxemburg		1	3	3	3
Ierland					2
Zweden	1	1	1		
Zwitserland	1	1	1	1	1
Italië			1		
Nederland	28	24	19	21	33
Japan	1				
Singapore	1				
Congo					1
Canada				1	
Onbepaald	10	9	14	14	13
Totaal	105	106	135	154	172

Volgende tabel geeft het aantal niet toegelaten werkhervattingen weer voor invaliden in het buitenland, zoals meegedeeld door de verzekeringsinstellingen aan het RIZIV.

	Niet toegelaten activiteit				
	2009	2010	2011	2012	2013
Duitsland					1
Frankrijk				2	3
Spanje					1
Luxemburg					1
Nederland				1	2
Totaal				3	6